

Samozřejmě platí, že začne-li být nepřesnost ve zdanění vyšší, pak benefity spojené s jednoduchostí jsou převáženy (někdy i velkými) nevýhodami distorzního a nerovného zdanění.

Například české výdajové paušály pro podnikající fyzické osoby, které v některých případech počítají i s 80 % uznatelných nákladů z příjmů, a to v podstatě bez relace ke skutečné nákladovosti daného povolání a bez ohledu na to, zda nejsou některé výdajové položky nesený spřízněnou osobou, byly jednou z příčin toho, že se standardní zaměstnanecké vztahy transformovaly na tzv. švarcsystém, což je po formální stránce podnikání, nicméně vykonávané v určité zvýšené míře závislosti¹⁷⁶.

Lze tvrdit, že určitou možnou protiváhou snížené přesnosti daně je také zamezení korupci, neboť v případech, kdy je v rámci správy daní něco nejisté či subjektivnější, může být paušalizace či jiné obdobné formy zjednodušení dobrým prostředkem k vyhnutí se správní úvaze.¹⁷⁷

8.3.1.1 Zaměření se na transakce se znatelným ekonomickým významem

V rámci správy a ani v rámci legislativní činnosti není možné postihnout chtěným záměrem úplně všechny. Tuto spravedlnost deformuje požadavek na větší jednoduchost či fakticky nemožnost správní činností daňových úřadů dohnat ty, kteří daně neodvedli správně.

Vzhledem k omezenosti zdrojů na tvorbu legislativy i správu daně a vzhledem k účelu daně (získat zdroje) je racionální zaměřit se na transakce, které vzhledem k těmto účelům mají nejvyšší přínos a kde je efektivita nejvyšší.

Tento princip ovlivňuje jak tvorbu daní, tak i jejich správu. V rámci tvorby především dochází k vytváření „**limitů významnosti**“ v rámci kterých je explicitně zákonem tedy tolerována určitá nepřesnost. Zejména jde o osvobození či vynětí ze zdanění do určitých limitů. Taktéž si lze povšimnout, že některá pravidla se aplikují jen pro velké subjekty a nezatěžují tak malé a střední.

Míra důležitosti je dána relativně, neboť vždy bude záviset na konkrétním daňovém opatření, kterého se daná věc týká.

Například pokud příjem poplatníka v České republice nedosáhne částku 15 000 Kč, daň se neplatí a není ani povinnost podat daňové priznání.

Naproti tomu např. v rámci projektu BEPS je OECD doporučeno implementovat opatření až na subjekty od určité velikosti.

¹⁷⁶ Název nepochází z překladu německého schwarz = černý, ale ze jména podnikatele Jaroslava Švarce, který byl zmedializovaným uživatelem/tvůrcem tohoto systému.

¹⁷⁷ OECD. *Glossary of Tax Terms* [online]. OECD, 2015 [citováno 2015-01-11]. Dostupný z [www: <http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm>](http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm).

V rovině správní se též některé případy zanedbatelného ekonomického významu neřeší a ani není logické, aby se řešily.

Například dodávat každý benefit zaměstnanci, i např. v podobě kávy vypité u nadřízeného, je příkladem možnosti uplatnění komentovaného principu.

Zpravidla se též ze stejných důvodů (jednoduchosti) nezdaňují ani veličiny obtížně vyčíslitelné a spravovatelné.

Například v rámci daně z příjmů by bylo racionální vytvářet redistribuci nikoliv příjmu v podobě majetkových přesunů, ale určitého blaha, které jednotlivci v daném období dostává. Dle té nehlubší filozofie by totiž smyslem redistribuce neměla být redistribuce majetku, ale právě určitého štěstí.¹⁷⁸

V této souvislosti se užívá také často pojmu „**de minimis**“, což je spojení užívané právě v okolnostech, kdy plná důslednost práva není vymáhána z důvodu nízké úrovně odchylky¹⁷⁹.

Součástí tohoto principu je podprincip „příslušenství sdílí osud hlavního“ (*accessorium sequitur principale*), která se dovozuje z judikatury Evropského soudního dvora (resp. Soudního dvora Evropské unie) v oblasti daně z přidané hodnoty. Znamená, že daňové zacházení určitého vedlejšího institutu (vedlejší služby apod.) je dána zacházením s institutem, na který je tento vedlejší institut navázán.¹⁸⁰

8.3.1.2 Peněžitost

Peněžitost je mnohými teoretickými autory hodnocena jako základní definiční znak daně. Na základě argumentů v kapitole 3.4.2.3 je však zapotřebí dospět tomu, že tomu tak není, byť se pojí s drtivou většinou moderních daní.

Důvodem je totiž ekonomická **nevýhodnost a neefektivnost správy naturální daně**. Peníze totiž odjakživa mají jako oběživo výhody, které jiné předměty mnohostrannějšího využití nemají.

Především jde o jejich **snadné skladování**, neboť vzhledem ke své hodnotě jsou rozměrově malé (což se ještě umocňuje, jsou-li v elektronické podobě), jejich roli jako poměřitele hodnot (navzájem se dají přesně směřovat) a také relativní **stálost** (uchovávají hodnotu).

¹⁷⁸ Redistribuce příjmu je tedy pouze rozdělením „náhražky“ štěstí/blaha, na které se vlastně primárně v rámci redistribuce cílí. K tomu podrobně KOUBA, Stanislav. Základní koncept příjmů v daních z příjmů. *Bulletin Komory daňových poradců*. 2013, č. 4. 64 str. s. 53–64.

¹⁷⁹ OECD. *Glossary of Tax Terms* [online]. OECD, 2015 [citováno 2015-01-11]. Dostupný z [www: <http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm>](http://www.oecd.org/ctp/glossaryoftaxterms.htm).

¹⁸⁰ HENKOW, Oskar. *Accessorium Sequitur Principale: The Issue of Defining the Tax Object for VAT Purposes*. In: BROKELIND, Cecil. *Principles of Law: Function, Status and Impact in EU Tax Law*. Amsterdam: IBFD. 2013 (Last Reviewed: 1 April 2014). ISBN 978-90-8722-260-4.

Všechny tyto znaky předurčují, že jsou ideálním prostředkem směny, a z tohoto důvodu k peněžům tendují všechny daňové systémy, neboť odpadá celá řada problémů spojených s naturálními daněmi, byť i ty mají určité své výhody před peněžními daněmi¹⁸¹.

8.3.1.3 Formální pravda

Formální pravda je určitým zjednodušením, neboť se při jejím použití v podstatě neřeší fakticky stav věci, ale klíčovým faktorem je potvrzení o těchto stavech věci, a to nejčastěji z rukou nějaké složky veřejné moci (nicméně potvrzovatelem může být i soukromý subjekt).

Formální pravda je pravdou nepřímou dovozenou, a to z **potvrzení** (dobrozdání) jiného, většinou orgánu veřejné moci, o takovém skutečném stavu věci.

Typickým příkladem je katastr nemovitostí a zápisy v něm, které zakládají vlastnictví (nikoliv tedy jako v běžných případech smluvní titul). Obdobně to platí pro různé typy veřejných rejstříků.

Důvodem zkoumání touto nepřímou cestou jsou především náklady, které se díky tomu, že již došlo k přezkoumání jinou autoritou, nemusí vynakládat **podruhé**, eventuálně je vhodné přesměřovat zjišťování dané skutečnosti na určitou jinou osobu (především z důvodu hospodárnosti). Problematický je samozřejmě fakt, do jaké míry se lze na rozhodnutí či dobrozdání této další osoby spolehnout.

Princip formální pravdy je spíše řídký, neboť vychází z konstatování „**je to tak, protože je to někde takto napsáno**“. V tomto kontextu je opozitem vůči častěji a důrazněji akcentovanému principu převahy obsahu nad formou (viz kapitola 8.3.1.3).

8.3.2 Únosnost

Princip únosnosti je podrobně popsán v kapitole 8.3.2 v rámci principu humanity. V této kapitole je též zmíněn jeho vztah k principu efektivnosti, který spočívá především v pohledu veřejné moci. Je totiž snadnější získávat prostředky od těch majetnějších (tedy od těch, kteří jich mají relativně mnoho) než od těch méně majetných (tedy od těch, kteří jich mají relativní nedostatek).

Snadnost spočívá jak v bonitě „klientů“ (tj. nižším riziku insolventnosti), tak také v odporu, který poplatníci kladou při výběru daní. Obecně je při stejném poměru daně k příjmům, majetku či spotřebě (tj. při stejné výši efektivní sazby) rozdílná míra reakce jednotlivých majetkových skupin.

---

¹⁸¹ Např. jistota uchování hodnoty v případech hyperinflace, možnost okamžité spotřeby bez nutnosti další transakce atd. Blíže v kapitole 3.4.2.3.